

"Kraai"

Otto droeg het boompje met zich mee. Een klein boompje, meer een struik eigenlijk, donkergroen, in een goudkleurige bloempot. Zo'n 40 tot 50 centimeter hoog, op de markt gekocht. De baksteenkleurige bloempot had hij thuis met goudverf bestreken uit het potje dat overgebleven was van de praalwagenoptocht in het dorp. Een zwarte vuistgrote vogel die hij van papier-maché had gemaakt zat stevig met ijzerdraad bevestigd op een kaal takje ergens boven in de boom. Het moest Gerrit de Kraai voorstellen en namaakboom en -beestje zouden bij Oom Felix herinneringen oproepen aan de volmaakte vakantie die beiden hadden doorgebracht in Ooms vakantiehuis in Frankrijk. Dat was nu vijf jaar geleden, Otto was toen dertien.

Gerrit de Kraai, oftewel Generaal Gerrit. Zo had Oom Felix de vogel genoemd toen het op een dag in de achtertuin verscheen en neerstreek op de rugleuning van de verweerde houten tuinstoel. Oom was naar hem toegelopen en had een plak wit brood voor hem neergelegd op de tuintafel maar de kraai fladderde onmiddellijk op en vloog ver weg naar het dak van de achterburen. Daar bleef het een hele tijd kijken en maakte toen een lange glijvlucht naar het verre schuurtje van de naaste burens alvorens naar het afbrokkelende muurtje te vliegen waar het eveneens een eeuwigheid wachtte. Vanuit de keuken keken Oom en Otto toe. Oom gaf commentaar: niet direct op het doel af zomaar naar het voedsel, eerst goed uit je doppen kijken, hoofdje naar links, naar rechts, draai je om en kijk achter je, je kunt nooit weten ...

Nooit een tamme kraai worden, en zeker geen Gekke Gerrit, altijd een vrije vogel blijven, ach ja, wat had Oom Felix nog meer gezegd? Gerrit was geen goede naam, te Hollands, we zullen hem Gérard noemen, op z'n Frans uitgesproken, *Jeeraar*. Want de vogel zag er indrukwekkend uit, fier, hij had de oplettende heersersblik van een ... van een Napoleon, van een zwarte Napoleon. Nee, deze Gérard was beslist geen gekkie die die zomaar zondermeer iets van anderen aannam. Die overhaast tot een beslissing kwam. De zwarte gevederde Napoleon kwam niet achteloos of roekeloos op datgene af wat hem voorgeschoteld werd, hij keek wel uit. Eerst het terrein verkennen, *d'abord il va reconnaître le terrain* – je moest Frans spreken want Napoleon was een Fransoos.

Samen met Oom Felix bleef de dertienjarige Otto de zwartgevederde vriend langdurig door het keukenraam observeren. De vogel kwam iedere dag en streek neer op het puntdak van de achterburen. Laten we hem heden zijn plak dagelijks brood geven, sprak Oom plechtig en legde een snee melkweit brood voor hem neer. *Le Général Gérard* keek van verre toe, *il était en reconnaissance*, hij nam de situatie in zich op. Zijn zwarte kopje schoot met rukjes alle kanten op, scheef, naar boven, naar beneden. Uiterst waakzaam was hij, geduldig, beducht op gevaar en verraad, vertrouwend alleen op zichzelf. En dan in duikvlucht of zweefvlucht dichterbij, naar de lageregelegen dakgoot van het schuurtje opzij, naar de afbrokkelende stenen muur, de rugleuning van de houten tuinmeubel, de bovenste tak van het boompje en dan pas de grote platte vlakke van de tafel waarop de snee brood voor hem klaarlag. En steeds met die zwarte kraaloojjes en snelle korte hoofdbewegingen de omgeving in de gaten houden, of er niet onverhoeds ergens gevaar dreigde, of niemand op de loer lag om hem een loer te draaien. En dan vlug even pikken in het verse brood en dan weer snel opvliegen naar het boompje en vanaf het takje de zaak nogmaals bekijken. Zijn snavel afvegen aan het takje tussen zijn pootjes om zich te ontdoen van de plakkerige restjes brood. En als hij de eerste snavelvol tot zich genomen had en hij besloten had dat het naar meer smaakte, fladderde hij nogmaals neer en hopte naar het brood waar hij al de eerste happen had uit genomen.

Ja, Otto had veel geleerd van *Le Général Gérard* en van Oom Felix: geduld, waakzaamheid, dingen van alle kanten bekijken, nooit achteloos op je doel af vliegen, altijd zorgen dat je verzekerd bent van een veilige aftocht, alleen op jezelf vertrouwen, een gezonde achterdocht koesteren ... Ook waar het betreft geestelijk voedsel. Hij was geworden als de kraai, als *Le Général Gérard*. Hij was afwachtend, vertrouwde de dingen niet altijd die hij hapklaar voorgeschoteld kreeg via boeken, tijdschriften, kranten, radioberichten en tv-uitzendingen. Hij wilde niet in de maling genomen worden als het ging om zaken als de Apollo maanlandingen, de Twin Towers aanslag, de vele terreuraanslagen in Frankrijk, Engeland, Noorwegen en

Amerika. Zelfs de officiële lezing over de Deventer Moordzaak en de moord op het Friese meisje Marianne Vaatstra vervulde hem met diep wantrouwen.

Nu, vele jaren na de vakantie doorgebracht bij Oom Felix in Frankrijk, liep hij op een Hollandse herfstige middag naar het verzorgingshuis waar de oude man sinds enige maanden verbleef. Op de gang vlak bij Ooms kamer bekeek een kaalhoofdige verzorger de plant met vogel die hij tegen zijn borst geklemd hield. Was dat niet een beetje somber, zo'n donkergroene plant met een zwarte vogel erin, een vogel des doods, vroeg de man hem mompelend. Oom Felix zag Otto in de deuropening staan en kwam moeizaam met behulp van zijn stok overeind uit zijn leunstoel. De biljartbalhoofdige volgde Otto de kamer in. De plant met vogel werd op de brede vensterbank geplaatst. Kan die niet beter in de vitrine op de gang, probeerde biljartbal nogmaals. Hier zou dat donkere ding maar stoffig worden.

‘Ben je besodedonderd,’ brieste Oom Felix. ‘Laat hem daar staan.’

‘Ik breng volgende keer een potje goudverf mee en bestrijk de donkergroene blaadjes wel, zodat dit boompje gaat lijken op die prachtboom daarginds in het park, die Fraxinus Excelcior Aurea.’

‘Poe poe, meneer heeft ervoor geleerd, hoor ik,’ merkte kaalhoofd spottend op.

‘Gewoon opgezocht op Wikipedia,’ zei Otto. ‘Maar die vogel moet geheel zwart blijven, anders zou het geen herinnering aan vroeger oproepen, dan is het niet echt meer.’